

DIERENWELZIJNSNOTA

2018

GEMEENTE BUREN

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Uitgangspunten	4
1.3	Doel Nota	5
2	Gemeentelijke organisatie	6
3	Bestaande wettelijke regels en beleid	7
3.1	Landelijke wetgeving	7
3.1.1	Wet Dieren (WD)	7
3.1.2	Wet natuurbescherming	7
3.1.3	Visserijwet 1963	7
3.1.4	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)	8
3.2	Toeziethouders	8
3.2.1	De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID)	8
3.2.2	De Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA)	8
3.2.3	De Dierenpolitie	8
3.2.4	Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA)	8
3.3	Regelgeving gemeente	8
3.3.1	Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	8
3.3.2	Ruimtelijke ordening	9
3.3.3	Dierenopvang	9
4	Gezelschapsdieren	10
4.1	Landelijke wetten	10
4.2	Gemeentelijke mogelijkheden	10
4.2.1	Huisvesting	10
4.2.2	Verwaarlozing/mishandeling van gezelschapsdieren	10
4.2.3	Het chippen van katten	10
4.2.4	Opvang gevonden gezelschapsdieren	11
4.2.5	Gevonden gewonde gezelschapsdieren	11
4.2.6	Gevonden dode gezelschapsdieren	11
4.2.7	Minimabeleid	11
4.2.8	Agressief gedrag van honden	11
4.2.9	Aanpak verwilderde katten	12
4.2.10	Zorg voor gezelschapsdieren bij rampen	12
4.2.11	Voorlichtingstaak bij aanschaf gezelschapsdieren	12
5	Landbouwhuisdieren	13
5.1	Landelijke Wet en Regelgeving	13
5.2	Gemeentelijke mogelijkheden	13
5.2.1	Stallen en megastallen	13
5.2.2	Viskweekvijvers (aquacultuur)	13
5.2.3	Schuilmogelijkheden	14
5.2.4	Verwaarlozing/mishandeling van landbouwhuisdieren	14
5.2.5	Brandveiligheidseisen van stallen	14
5.2.6	Gevonden landbouwhuisdieren	14
6	In het wild levende dieren	15
6.1	Landelijke Wet en Regelgeving	15
6.1.1	Jacht	15
6.1.2	Beheer en schadebestrijding	15
6.2	Gemeentelijke mogelijkheden	15
6.2.1	Verantwoordelijkheid voor gewonde (in het wild levende) dieren	16
6.2.2	Natura 2000-gebieden	16
6.2.3	Amfibieëntrek	17
7	Beheer openbare ruimte	18
7.1	Landelijke Wet en Regelgeving	18
7.2	Gemeentelijke mogelijkheden	18
7.2.1	“Schadelijk” genoemde dieren (plaagdieren)	18
7.2.2	Teruglopende bijstand	18
7.2.3	Kappen	19
7.2.4	Snoeien	19

7.2.5	Maaien	19
7.2.6	Botulisme	19
7.2.7	Sluizen en gemalen	19
7.2.8	Baggeren	20
7.2.9	Straatputten	20
7.2.10	Verkeer	20
7.2.11	Bouw	20
7.2.12	Afrasteringen	20
7.2.13	Lichtvervuiling	21
7.2.14	Ballonnen.....	21
7.2.15	Vuurwerk en carbid schieten	21
7.2.16	Extreme weersomstandigheden	21
7.2.17	Windturbines.....	21
8	Gebruik van dieren voor vermaak, sport en educatie.....	23
8.1	Landelijke Wet en Regelgeving	23
8.2	Gemeentelijke mogelijkheden	23
8.2.1	Hengelsport	23
8.2.2	Duivensport.....	24
8.2.3	Jaarmarkten	24
8.2.4	Dieren op Kinderboerderijen.....	24
8.2.5	Zorgboerderijen	24
8.2.6	Therapeutisch gebruik van dieren	24
8.2.7	Dieren als attractie.....	25
8.2.7.1	Dieren in circussen	25
8.2.7.2	Dieren in kerststallen en reizende kinderboerderijen	25
8.2.7.3	Roofvogelshows	25
8.2.7.4	Verhuur van dieren	25
9	Voorlichting	26

1 Inleiding

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie ten aanzien van dierenwelzijn en beschrijft welke verantwoordelijkheden daar volgens haar bij horen. Het doel van deze nota is het concretiseren van deze verantwoordelijkheden.

1.1 Aanleiding

Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven van dieren. Een dier voelt zich het best in een omgeving waarin het zijn natuurlijke gedrag kan vertonen en waar het niet geconfronteerd wordt met stress, pijn, angst, honger, dorst, hitte of kou.

De maatschappelijke betrokkenheid bij dierenwelzijn is groot. Ook in Buren wordt de maatschappelijke discussie over dierenwelzijn gevoerd.

De gemeente heeft op een aantal punten een directe verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn:

- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van dierenwelzijn.
- De gemeente kan samenwerking bevorderen tussen instanties ten behoeve van dierenwelzijn.
- De gemeente kan diervriendelijk gedrag van bewoners en/of bedrijven bevorderen door middel van het verstrekken van informatie en het geven van voorlichting.

De gemeente is van mening dat zij meer mogelijkheden heeft om het welzijn van dieren te bevorderen dan alleen haar wettelijke taken. De gemeente wil haar verantwoordelijkheid voor de bescherming van dieren vastleggen in een gemeentelijke dierenwelzijnsnota. Daarbij komen zaken aan de orde zoals het kappen van bomen in het broedseizoen, vergunningenbeleid bij activiteiten met dieren, aspecten van natuur- en milieu-educatie en opvang van zwerfdieren. In deze nota komen ook aspecten aan de orde die tot de verantwoordelijkheid van andere overheden behoren, zoals intensieve landbouw/ bio-industrie en de jacht. Landelijke wetgeving en provinciale regelgeving bieden handvatten voor beleid.

Deze nota Dierenwelzijn is opgesteld vanuit de overtuiging dat dieren een wezenlijk onderdeel zijn van de samenleving in de gemeente en allemaal zorg en bescherming verdienen.

1.2 Uitgangspunten

Uitgangspunt voor de nota is de eigen verantwoordelijkheid van de dierenbezitter. Dit betekent dat de eigenaar van een dier in de eerste plaats verantwoordelijk is voor zowel de gezondheid als het welzijn van het dier. Als dit om bepaalde redenen niet kan of lukt, dan dient de samenleving als geheel, en de gemeente in het bijzonder, verantwoordelijkheid te nemen.

De basis voor deze nota komt voort uit:

- de **Universele Verklaring van de Rechten van het Dier** van de International League of Animal Rights(1977),
- het **Handvest van de Aarde** (1987). Dit Handvest is voortgekomen uit een initiatief van de Verenigde Naties en
- de vijf vrijheden van de Commissie Brambell (1965)

In de **Universele Verklaring van de Rechten van het Dier** wordt gesteld dat alle dieren met respect behandeld moeten worden. Ook wordt het zonder noodzaak doden van een dier en elke beslissing die hiertoe leidt, als een 'misdad tegen het leven' gekwalificeerd (artikel 7). Expliciet worden plezierjacht en sportvisserij afgewezen, terwijl aan het gebruik van dierproeven de eis wordt gesteld dat die een noodzakelijk doel moeten dienen en gepaard moeten gaan met onderzoek en toepassing van alternatieven.

In het **Handvest van de Aarde** (dat tevens door tal van natuur- en milieuorganisaties als uitgangspunt wordt gehanteerd) wordt de bescherming van de 'levensvatbaarheid, diversiteit en schoonheid van de aarde' als een 'heilige taak' van de mensheid opgevat. 'Respect en mededogen' in de omgang met dieren wordt als een aparte doelstelling geformuleerd (artikel 15). Wreedheden tegen door de mens

gehouden dieren moeten worden voorkomen en jacht- en vismethoden die 'extreem, langdurig of onnodig lijden' veroorzaken, dienen te worden verboden.

De **vijf vrijheden van de Commissie Brambell** (1965). Deze commissie benoemde vijf punten die dierenwelzijn praktisch hanteerbaar maken. Deze hadden in eerste instantie betrekking op het kunnen staan, liggen, omdraaien, verzorgen van de huid (likken, krabben) en het strekken van de ledematen. Nadien heeft de Britse Farm Animal Welfare Council (FAWC) ze overgenomen en uitgewerkt tot de lijst van vijf vrijheden. Deze vrijheden betekenen dat dieren:

- Vrij zijn van dorst, honger en ondervoeding.
- Vrij zijn van fysiek en mentaal ongemak door temperatuur.
- Vrij zijn van pijn, verwonding en ziektes.
- Vrij zijn van angst en chronische stress.
- Vrij zijn om natuurlijk gedrag te vertonen.

1.3 Doel Nota

Het doel van deze nota is om aan te geven op welke wijze de gemeente uitvoering geeft aan de (wettelijke) taken en haar regisserende rol op het gebied van de bescherming van en de zorg voor dieren.

Speerpunten voor het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente zijn:

- Het uitoefenen van haar taak tot zorgplicht conform de Wet natuurbescherming Wet dieren.
- Uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van dierenwelzijn.
- Dierenwelzijn integraal in al haar procedures, beleidsplannen, besluiten en vergunningen op te nemen, te betrekken en te benoemen.
- Het vervullen van een regiefunctie dierenwelzijn.
- Het ontmoedigen van uitbreiding van intensieve veehouderijen.
- Het aanmoedigen, ondersteunen en initiëren van diervriendelijke initiatieven.

Deze speerpunten resulteren vervolgens in een aantal actiepunten die de gemeente op de politieke agenda wil zetten om uitvoering te geven aan de doelstellingen van deze nota.

De nota Dierenwelzijn zal tweejaarlijks worden geëvalueerd. Zo kunnen nieuwe ontwikkelingen in de gaten worden gehouden en kan het verloop van het beleid gevolgd worden, om vervolgens -indien nodig- op veranderingen in te kunnen spelen.

2 Gemeentelijke organisatie

In de gemeente leeft een groot aantal dieren, verdeeld over een groot aantal soorten. Zij zijn onder te verdelen in drie hoofdgroepen:

- Gezelschapsdieren
- Landbouwhuisdieren
- In het wild levende dieren

Voor iedere groep gelden eigen wetten en regels.

Per groep komt een groot aantal soorten voor die om specifieke aandacht vragen op punten als verzorging, huisvesting, gezondheidsrisico's, veiligheid en overlast.

Bij zaken als (her)inrichting van het landschap, bestrijding van plantziekten, overlast, gezondheid maar ook rondom omgevingsvergunningen of regulier onderhoud van de openbare ruimte moeten we rekening houden met al deze dieren. Ook als economische drager voor recreatie, toerisme, veehouders, land- en tuinbouw of het welzijn van de inwoners, spelen dieren een belangrijke rol en vormen zij een onmisbaar onderdeel van onze samenleving. Wij moeten dus bij heel veel beslissingen rekening houden met het belang van dieren en de invloed die zij hebben op het welzijn van onze inwoners en bezoekers.

Dierenwelzijn heeft veel raakvlakken met diverse aspecten van gemeentelijk beleid. Daarom is het belangrijk dat er een wethouder dierenwelzijn, natuur en milieu wordt aangesteld. Deze is het gezicht en aanspreekpunt van de gemeente voor de onderwerpen dierenwelzijn, natuur en milieu. De wethouder dient deze belangen te verdedigen en te integreren in alle beleid, de begrotingen en de voornemens van de gemeente.

Actiepunt

De gemeenteraad roept het college van Burgemeester en Wethouders op een aparte portefeuillehouder voor dierenwelzijn, natuur en milieu aan te stellen.

3 Bestaande wettelijke regels en beleid

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van landelijke wetgeving en haar toezichthouders. De mogelijkheden die deze wetten bieden aan gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid worden in latere hoofdstukken beschreven.

3.1 Landelijke wetgeving

Er bestaan verschillende landelijke wetten die de grondslag vormen voor de aan de gemeente opgedragen taken op het gebied van dierenwelzijn. Deze landelijke wetten worden hieronder benoemd.

3.1.1 Wet Dieren (WD)

De Wet Dieren is (deels) op 19 mei 2011 in werking getreden. In deze wet gaat het vooral om landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren. In de wet worden een aantal wetten gebundeld, namelijk:

- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren,
- Diergeneesmiddelenwet,
- Wet op de dierenbescherming,
- Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990
- Kaderwet diervoeders.

Ook onderdelen van de Landbouwwet en de Landbouwkwaliteitswet komen in de wet terug. In de wet wordt beoogd een integraal wettelijk kader te introduceren voor de regels met betrekking tot het gedrag van mensen jegens dieren, alsook voor de regels ter beheersing van de risico's die dieren of van die dieren afkomstige producten met zich kunnen brengen voor de mens en voor andere dieren. Het is een raamwet, wat betekent dat de nadere invulling plaats moet gaan vinden in algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen.

In de Wet Dieren wordt de intrinsieke waarde van een dier erkend en worden de vijf vrijheden van Brambell ook genoemd. Dit betekent dat de dieren:

- Vrij zijn van dorst, honger en ondervoeding
- Vrij zijn van fysiek en mentaal ongemak door temperatuur
- Vrij zijn van pijn, verwonding en ziektes
- Vrij zijn van angst en chronische stress
- Vrij zijn om natuurlijk gedrag te vertonen

De Wet Dieren beperkt voorts de politieke regelgeving zo veel mogelijk en legt de verantwoordelijkheid voor dierenwelzijn bij de sector zelf. Dit kan slecht uitpakken voor het welzijn van dieren, omdat de economische belangen van de sector bijna altijd tegenstrijdig zijn met de belangen van het dier.

3.1.2 Wet natuurbescherming

De in 2017 in werking getreden Wet natuurbescherming is gericht op:

- a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

3.1.3 Visserijwet 1963

Deze wet is gericht op in het water levende dieren. De Visserijwet 1963 stelt regels aan de zee-, kust- en binnenvisserij, mede ten behoeve van de natuurbescherming.

3.1.4 Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Op grond van de WABO worden de documenten samengevoegd die nodig zijn als een burger of een bedrijf op een bepaalde plek iets wil gaan slopen, (ver)bouwen, oprichten of gaan gebruiken. Door de samenvoeging worden meerdere vergunningen, ontheffingen en meldingen (toestemmingen) geïntegreerd tot één vergunning: de omgevingsvergunning.

3.2 Toezichthouders

Er zijn verschillende toezichthouders die een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het handhaven van dierenwelzijnsbeleid. Hieronder komen de verschillende handhavers aan bod.

3.2.1 De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID)

De LID heeft dezelfde bevoegdheden als de (dieren)politie en is belast met toezicht op gezelschapsdieren, hobbymatig gehouden landbouwdieren en paarden.

3.2.2 De Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA)

Dit is de voormalige Algemene Inspectie Dienst (AID).

De NVWA heeft dezelfde bevoegdheden als de (dieren)politie en is belast met het toezicht op beroepsmatig gehouden landbouwdieren, exotische dieren en dierenhandelaren. Zij is tevens belast met toezicht bij import en export van dieren.

3.2.3 De Dierenpolitie

De dierenpolitie is een specialisatie binnen het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Bij het KLPD is een expertisecentrum opgericht dat zich bezighoudt met het onderzoeken van verbanden tussen dierenmishandeling en andere strafbare feiten zoals partner- en kindermishandeling, de zogenoemde "Cirkel van geweld". Omdat de gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk zijn voor de Jeugdzorg biedt dit aanknopingspunten en legitimatie van gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid.

3.2.4 Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA)

Een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) is een ambtenaar met opsporingsbevoegdheid.

Actiepunt

De gemeente stelt een BOA dierenwelzijn aan.

3.3 Regelgeving gemeente

Hoewel door middel van de bovenstaande wetten diverse zaken geregeld zijn, is niet alles in regelgeving vastgelegd. Om als gemeente op een juiste manier uitvoering te kunnen geven aan het beleidsterrein dierenwelzijn is het nodig om op basis van bestaande wettelijke kaders een duidelijk beleid te formuleren en daarbinnen ook keuzes te maken. Veel handelingen en besluiten van de gemeente zijn van invloed op het welzijn van zowel gehouden als in het wild levende dieren. Om die reden is het noodzakelijk dat de gemeente naast het uitvoeren en handhaven van wetgeving ook een regisserende rol op het gebied van dierenwelzijn vervult. Bij de gemeente hebben verschillende afdelingen een taak en verantwoordelijkheid op het gebied van dierenwelzijn.

3.3.1 Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) zijn regels opgenomen die tot doel hebben de gemeente leefbaar te houden. In de APV van de gemeente zijn meerdere regels opgenomen die te maken hebben met dierenwelzijn, zoals loslopende honden, houden van hinderlijke of schadelijke dieren en loslopend vee.

Daarnaast heeft de gemeente een bomenlijst. Bomen vormen een belangrijke biotoop voor dieren. Op deze lijst staan alle waardevolle bomen in de gemeente. Bomen die op de lijst staan, mogen niet worden gekapt zonder omgevingsvergunning. Bomen die niet op de lijst staan kunnen zonder vergunning worden gekapt.

Dierenwelzijn kan geen weigeringsgrond zijn voor het verstrekken van een evenementenvergunning. De gemeente kan een vergunningaanvraag wel aan de Wet Dieren toetsen wanneer:

- er een kans is op dierenmishandeling
- wanneer er mogelijk sprake is van aantasting van de intrinsieke waarde van het dier.

De gemeente heeft bij het verlenen van een evenementenvergunning te maken met mogelijke risico's voor de openbare orde en veiligheid. De gemeente beoordeelt de aanvragen voor een vergunning voor het houden van een evenement met dieren aan de hand van vijf vragen (weigeringsgronden):

- Leidt het evenement tot een verstoring van de openbare orde?
- Veroorzaakt het evenement (onaanvaardbare) vormen van overlast?
- In hoeverre wordt de verkeersveiligheid of de veiligheid van personen en dieren door het evenement bedreigd?
- Wordt met het evenement de openbare zedelijkheid of gezondheid op een of andere wijze aangetast?
- Wordt met het evenement het woon- of leefklimaat aangetast?

Actiepunt

De gemeente neemt de genoemde weigeringsgronden op in de APV

Actiepunt

De gemeente toetst een aanvraag voor een evenementenvergunning voor een evenement waarbij dieren worden gebruikt aan de Wet Dieren en de weigeringsgronden in de APV.

3.3.2 Ruimtelijke ordening

In de Wet Ruimtelijke Ordening is bepaald welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden het Rijk, de provincies en de gemeenten hebben met betrekking tot ruimtelijke ordening en welke procedures zij moeten hanteren. Ten behoeve hiervan stellen gemeenten bestemmingsplannen op, waarin de functie van gronden wordt vastgesteld en waarin regels worden gesteld over het gebruik van de grond en wat daar op gebouwd is. Bestemmingsplannen hebben gevolgen voor het leefgebied en het welzijn van dieren. Er wordt nog geen rekening gehouden met dierenwelzijn in de bestemmingsplannen.

3.3.3 Dierenopvang

Voor de opvang van honden en katten heeft de gemeente contractuele afspraken met de Stichting Dierenasiel Tiel.

Met de Stichting Dierenhulp Dierenambulance Tiel is een contract afgesloten voor het vervoer van gevonden en/of gewonde dieren.

Actiepunt

De gemeente biedt adequate ondersteuning voor gespecialiseerde opvang van overige huisdieren zoals cavia's, konijnen, vogels, vissen, reptielen.

4 Gezelschapsdieren

In dit hoofdstuk komt aan bod welke rol de gemeente móet en welke zij kán aannemen met betrekking tot het welzijn van gezelschapsdieren. De rol die de gemeente moet aannemen komt voort uit landelijke wetgeving zoals beschreven in paragraaf 4.1. De rol die de gemeente kan aannemen gaat over hoe Buren haar gemeentelijke mogelijkheden invulling wenst te geven. Dit komt aan bod in paragraaf 4.2.

4.1 Landelijke wetten

Er bestaan verschillende wetten die gemeenten een taak geven in het regelen van het welzijn van gezelschapsdieren. Hieronder de taken die uit deze wetten voortkomen:

- Op grond van de Wet Dieren heeft de burgemeester een taak bij de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten en met betrekking tot agressieve dieren.
- Daarnaast is in de Wet Dieren een algemene zorgplicht voor dieren in nood opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat elke burger verplicht is om aan gewonde dieren of dieren in nood hulp te bieden.
- De Wet dieren bevat ook regels inzake het bedrijfsmatig houden van dieren, bijvoorbeeld in een dierenwinkel of in een pension.
- Het Burgerlijk Wetboek bevat regelgeving die van toepassing is op het welzijn van dieren. Hierin is opgenomen welke verplichtingen gemeenten hebben ten aanzien van gevonden dieren.

4.2 Gemeentelijke mogelijkheden

Hieronder wordt beschreven welke rol de gemeente voor zichzelf ziet weggelegd met betrekking tot het welzijn van gezelschapsdieren. Waar nieuw beleid gewenst is, wordt dit opgenomen als een actiepunt.

4.2.1 Huisvesting

In Buren wordt het ontmoedigd om diersoorten die normaal in kuddes, scholen, roedels of zwermen leven, individueel te houden zonder dat zij contact kunnen hebben met soortgenoten. Het houden en huisvesten van één enkel dier, terwijl bekend is dat de soort in zijn natuurlijke gedrag gezamenlijk met andere dieren leeft, is nadelig voor het welzijn van dit dier. Het gaat hier bijvoorbeeld om paarden, geiten, konijnen, vissen, cavia's.

Actiepunt

De gemeente geeft voorlichting aan bezitters van deze dieren en zal waar mogelijk helpen door bijvoorbeeld binnen de mogelijkheden die zij heeft mee te werken aan het realiseren van groepshuisvesting.

Actiepunt

De gemeente ontwikkelt beleid t.a.v. huisvesting van gezelschapsdieren.

4.2.2 Verwaarlozing/mishandeling van gezelschapsdieren

Het komt voor dat (huis)dieren verwaarloosd of mishandeld worden. Bij een vermoeden van verwaarlozing of mishandeling kan de LID, de Dierenpolitie of een BOA worden ingeschakeld.

Actiepunt

De gemeente neemt initiatief richting de toezichthoudende instanties om op de hoogte gebracht te worden van alle meldingen en uitgevoerde inspecties binnen de gemeente.

Actiepunt

De gemeente ontwikkelt beleid inzake het vervolgetraject na meldingen.

4.2.3 Het chippen van katten

Veel dieren komen onnodig in een asiel terecht omdat de eigenaar op dat moment niet achterhaald kan worden. De beste oplossing hiervoor is dat alle huisdieren gechipt zijn. Dierenartsen, dierenambulances en dierenasielen zijn in het bezit van een chipreader waardoor de eigenaar van

een dier makkelijk te achterhalen is. Sinds 2011 is het wettelijk verplicht om honden te laten chippen. Het zijn echter vooral katten die in asielen terecht komen.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt of het chippen van katten verplicht kan worden gesteld.

4.2.4 Opvang gevonden gezelschapsdieren

Op grond van het Burgerlijk Wetboek is de gemeente verplicht een gevonden voorwerp minimaal twee weken te bewaren. Omdat dieren waarvan kan worden vermoed dat ze een eigenaar hebben voor de wet ook 'voorwerpen' zijn, is de gemeente verplicht om gevonden dieren twee weken te 'bewaren'. Omdat de gemeente geen faciliteiten heeft, wordt dit uitbesteed. De Stichting Dierenasiel Tiel voert namens de gemeente de opvangplicht voor gevonden honden en katten uit. Het asiel ontvangt hiervoor een vergoeding.

Na de wettelijk verplichte termijn van twee weken kan de eigenaar de dieren niet meer opeisen. Het asiel moet de dieren gedurende deze twee weken in quarantaine houden i.v.m. mogelijk besmettelijke ziekten. Gedurende deze periode kunnen de dieren niet voor herplaatsing worden aangeboden. Als de eigenaar zich niet heeft gemeld worden de dieren na twee weken eigendom van de gemeente. De gemeente draagt de dieren dan over aan het asiel. Het asiel kan de dieren daarna gaan herplaatsen. Het duurt gemiddeld (nogmaals) twee weken voordat een nieuwe eigenaar is gevonden. In totaal hebben de dieren dan vier weken in het asiel gezeten.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt de financieringsmogelijkheden voor verlenging van de opvangtermijn van twee naar vier weken.

Actiepunt

De gemeente treft regelingen voor de opvang van alle gevonden gezelschapsdieren. Dus niet alleen voor honden en katten maar ook voor bijvoorbeeld knaagdieren, reptielen en vogels, om zo te voldoen aan haar wettelijke verplichting om voor alle gevonden huisdieren opvang te regelen.

4.2.5 Gevonden gewonde gezelschapsdieren

De gemeente moet volgens de Wet Dieren zorgdragen voor het vervoer van gewonde (zwerf)dieren.

Actiepunt

De gemeente regelt het vervoer op adequate wijze.

4.2.6 Gevonden dode gezelschapsdieren

De gemeente heeft diverse wettelijke taken uitbesteed. De Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI) zorgt onder andere voor de afvoer van dode dieren (kadaverafvoer). Voor de identificatie van gevonden dode dieren is een chipreader noodzakelijk. Met de uitgelezen informatie kunnen de rechtmatige eigenaren worden achterhaald. Van dieren die niet zijn gechipt worden foto's gemaakt. Gevonden dieren waarvan de eigenaar niet kan worden achterhaald, worden minstens vier weken bewaard.

4.2.7 Minimabeleid

Inwoners van de gemeente die een inkomen hebben tot 110% van de bijstandsnorm hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van het gemeentelijk inkomensondersteuningsbeleid.

Actiepunt

Onder het inkomensondersteuningsbeleid gaan ook de noodzakelijke of preventieve zorgkosten voor huisdieren en gemaakte dierenartskosten vallen.

4.2.8 Agressief gedrag van honden

De gemeente heeft een verplichting ten aanzien van agressieve dieren volgens de Wet Dieren. Als er in een bepaald gebied overlast wordt veroorzaakt door bijvoorbeeld honden, kunnen inwoners dit melden bij de gemeente. Bij bijtincidenten wordt het Stay Home protocol gevolgd dat werd ontwikkeld door Martin Gaus en de Werkgroep Hulp Inbeslaggenomen Honden. Doel van dit protocol is om zowel hond als eigenaar ander gedrag aan te leren. Hiermee kan inbeslagname en euthanaseren (laten inslapen) van honden zoveel mogelijk worden voorkomen.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om het behalen van een Sociaal Honden Vaardigheidsbewijs of een gelijkwaardige gedragstraining verplicht te stellen indien een hond meermaals probleemgedrag vertoont.

4.2.9 Aanpak verwilderde katten

Een verwilderde kattenpopulatie kan zorgen voor overlast (aanvallen, krijsen, vuilniszakken openkrabben). Het probleem wordt steeds groter door ongebreidelde voortplanting. Ook het dumpen en niet castreren van huiskatten verergeren de overlast.

Actiepunt

De gemeente draagt zorg voor het inperken van de zwervkattenpopulatie volgens de methode TNR: 'Trap, Neuter, Return'. De katten worden gevangen, gecastreerd of gesteriliseerd en daarna worden ze -indien mogelijk- teruggeplaatst.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden tot het verplicht stellen van castratie of sterilisatie van huiskatten.

4.2.10 Zorg voor gezelschapsdieren bij rampen

Opvang en verzorging kennen een wettelijke basis in de Wet Veiligheidsregio's. Buren maakt deel uit van de **Veiligheidsregio Gelderland-Zuid**

Voor gezelschapsdieren en in het wild levende dieren zijn er afspraken met de dierenambulances in het gebied. Zij organiseren het vervoer en de opvang van de dieren. Als agrariërs dit zelf niet kunnen organiseren wordt voor landbouwhuisdieren contact gezocht met LTO.

4.2.11 Voorlichtingstaak bij aanschaf gezelschapsdieren

Via dierenwinkels, internet of particulieren is vaak niet te achterhalen onder welke omstandigheden een dier is gefokt. Dierenwelzijn is dus niet gegarandeerd. Er zijn geen wettelijke mogelijkheden voor gemeenten om regels te stellen ten aanzien van deze manieren van (ver)koop. Wel kan de gemeente voorlichting geven aan burgers en adviseren om voor de aankoop van een hond, kat of konijn naar een dierenasiel te gaan.

Actiepunt

Op de website van de gemeente komt informatie te staan over het verantwoord kopen, verzorgen/houden van gezelschapsdieren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de informatie van het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG).

5 Landbouwhuisdieren

Volgens het Besluit landbouw milieubeheer zijn landbouwhuisdieren: 'dieren die in het kader van de uitoefening van een landbouwbedrijf worden gehouden in verband met de productie van bijvoorbeeld melk, vlees, wol, veren of eieren óf die gehouden worden in verband met bijvoorbeeld het berijden van dieren'.

Landbouwhuisdieren worden bedrijfsmatig en als hobbydieren gehouden. Enkele voorbeelden zijn runderen, varkens, pluimvee, schapen, geiten.

5.1 Landelijke Wet en Regelgeving

Ook voor landbouwhuisdieren is het één en ander wettelijk verankerd. Hieronder wordt uiteengezet welke wetten betrekking hebben op dierenwelzijn.

De Wet Dieren is een kaderwet die regels omvat voor de gezondheid en het welzijn van onder meer landbouwhuisdieren.

Op 1 januari 2014 is wetgeving van kracht geworden op het gebied van brandveiligheid in stallen. Bij de categorie lichte industrie in het Bouwbesluit wordt een aparte subcategorie voor het bedrijfsmatig houden van dieren geïntroduceerd en wordt de regelgeving voor deze categorie aangescherpt.

5.2 Gemeentelijke mogelijkheden

Bij de gemeente spelen vooral de bestemmingsplannen en vergunningen een rol bij het vestigen van bedrijven met landbouwhuisdieren. Een vergunning mag niet in strijd zijn met landelijke wetgeving, jurisprudentie en richtlijnen zoals milieuwetgeving, stanknormen en geluidshinder. Daarbij is gemeentelijke regelgeving eveneens van belang. Het bestemmingsplan dat voor een bepaald gebied geldt, is daarbij bepalend voor het wel of niet mogen oprichten en uitbreiden van veehouderijen. Gemeenten kunnen alle bestemmingsplannen zodanig wijzigen dat bio-industrie niet is toegestaan.

5.2.1 Stallen en megastallen

In grootschalige veebedrijven worden zoveel mogelijk dieren op een zo klein mogelijk oppervlak gehouden vanwege uitsluitend economische motieven, vooral bij megastallen.

Er is geen duidelijke definitie van een megastal, maar in de regel gaat het over bedrijven die op één locatie minimaal 2.000 zeugen, 12.500 vleesvarkens, 185.000 legkippen of 360.000 vleeskippen houden.

Dieren worden aan hun huisvesting aangepast in plaats van dat de huisvesting aan de natuurlijke behoeften van dieren tegemoet komt. Dit brengt groot dierenleed met zich mee zoals kippen die niet meer op hun poten kunnen staan, varkens die verwondingen oplopen door het beton waarop zij zich bevinden e.d. Ook door het onverdoofd afbranden van snavels, knippen van staarten en tanden en afzagen van hoorns ontstaat dierenleed.

Grote concentraties dieren vormen een verhoogd risico op ziekten zoals vogelpest, Q-koorts, MRSA en stafylokokken die ook gevaarlijk zijn voor mensen. De grote hoeveelheden antibiotica die gebruikt worden zorgen voor reële gevaren voor de volksgezondheid, bijvoorbeeld antibioticaresistentie.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om de kleinschaligheid van bedrijven met landbouwhuisdieren te bevorderen. Hierbij worden de minimumeisen voor de biologische veehouderij gehanteerd (zoals opgesteld door de toezichthouder voor biologische bedrijven Skal).

5.2.2 Viskweekvijvers (aquacultuur)

Het houden van vissen in kweekvijvers is eveneens een vorm van intensieve veehouderij. De grote hoeveelheden antibiotica die ook hier gebruikt worden zorgen voor reële gevaren voor de volksgezondheid.

De gemeente is van mening dat noch het welzijn van de vis noch de volksgezondheid gegarandeerd kan worden met de kweekvis en is daarom tegen viskweekvijvers.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om bij aanpassingen van bestemmingsplannen het opzetten en uitbreiden van viskweekvijvers tegen te gaan.

5.2.3 Schuilmogelijkheden

Een schuilstal beschermt dieren tegen zon, wind en regen en biedt een plek om de dieren op een verantwoorde wijze te verzorgen en voeren.

Actiepunt

De gemeente bevordert goede schuilmogelijkheden en stelt hierover een beleidsnotitie op waarin de randvoorwaarden worden geformuleerd.

5.2.4 Verwaarlozing/mishandeling van landbouwhuisdieren

Het komt voor dat landbouwhuisdieren verwaarloosd of mishandeld worden. In dat geval kan de NVWA worden ingeschakeld.

Actiepunt

De gemeente neemt initiatief richting de toezichthoudende instanties om op de hoogte gebracht te worden van alle meldingen en uitgevoerde inspecties binnen de gemeente.

Actiepunt

De gemeente ontwikkelt beleid inzake het vervolgtraject na meldingen.

5.2.5 Brandveiligheidseisen van stallen

Stalbranden en het daaruit ontstane dierenleed, staan in het middelpunt van een toenemende maatschappelijke en politieke belangstelling. Op 27 juli 2017 is in onze gemeente "de Knorhof", een van de vestigingen van Sebava, door brand volledig verwoest waarbij ruim 24.000 varkens zijn omgekomen.

Bij nieuwbouw moet de technische ruimte minimaal 60 minuten brandwerend zijn. Een brand ontstaat vaak in deze ruimte door o.a. kortsluiting. Bij nieuw- en verbouw moeten dragende constructieonderdelen van- en aankleding in- stallen minstens voldoen aan brandklasse B. Een brand kan zich in een stal vaak snel uitbreiden via deze onderdelen of aankleding.

Actiepunt

De gemeente ontwikkelt beleid om de brandveiligheid van bestaande veestallen te optimaliseren.

5.2.6 Gevonden landbouwhuisdieren

In de gemeente bestaan momenteel geen afspraken over hoe te handelen in geval van gevonden landbouwhuisdieren.

Actiepunt

De gemeente ontwikkelt beleid inzake opvang van gevonden landbouwhuisdieren.

6 In het wild levende dieren

De gemeente heeft bij het maken van bestemmingsplannen en bij het verlenen van omgevingsvergunningen te maken met de Wet natuurbescherming. Met deze wet wordt de zorgplicht en beschermingsplicht van de in het wild levende dieren geregeld.

6.1 Landelijke Wet en Regelgeving

Er is een landelijke wet van toepassing op in het wild levende dieren: de Wet natuurbescherming.

6.1.1 Jacht

De bescherming van zowel inheemse (van oorsprong in Nederland voorkomende) als uitheemse planten- en diersoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. De wet maakt onderscheid in jacht enerzijds en beheer en schadebestrijding anderzijds.

Veel mensen denken dat het aantal dieren door afschot plaatselijk vermindert en dat er daardoor minder schade zal optreden. Dat is echter lang niet altijd het geval. In de praktijk blijkt dat het doden van dieren nauwelijks effect heeft op het aantal dieren. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het zelfregulerende vermogen van dieren. Zo krijgen ze bij verlies van jongen vaak een tweede worp of meer jongen per nest. Ook territoriumgedrag speelt een rol. Lege gebieden worden binnen de kortste keren weer ingevuld door andere dieren.

In de wet worden vijf diersoorten als vrij bejaagbaar aangemerkt: haas, fazant, wilde eend, konijn en houtduif.

Indien diersoorten schade veroorzaken, mogen deze in het kader van beheer en schadebestrijding ook worden bejaagd. Dit is ook van toepassing op de vijf genoemde diersoorten *buiten* het jachtseizoen.

Het 'genot van de jacht' betreft het doden van dieren zonder dat daar enige noodzaak toe bestaat, puur voor het plezier van de jager. Deze "plezierjacht" is gekoppeld aan het bezit of gebruik van de grond, maar kan worden verhuurd aan anderen als bijvoorbeeld de eigenaar of de grondgebruiker niet zelf de wildstand wil beheren.

6.1.2 Beheer en schadebestrijding

Onder het mom van populatiebeheer en schadebestrijding is de jacht mogelijk op bepaalde dieren waarvan de Wet natuurbescherming aangeeft dat er niet op mag worden gejaagd. Bij populatiebeheer geven jagers aan dat er van bepaalde diersoorten te veel dieren zijn en dat deze moeten worden gedood. Denk bijvoorbeeld aan dieren als de ree of het wild zwijn. Een wetenschappelijke onderbouwing voor deze aantallen ontbreekt echter.

De meeste bevoegdheden in het kader van beheer en schadebestrijding zijn toegekend aan de provincies. Behalve de minister kunnen provincies algemene vrijstellingen van de verbodsbepalingen verlenen voor bepaalde soorten (landelijke en provinciale schadesoorten). Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten individuele ontheffingen verlenen ten behoeve van beheer en schadebestrijding en opdracht geven tot het beperken van het aantal dieren.

6.2 Gemeentelijke mogelijkheden

De gemeente is van mening dat het 'genot van de jacht' ondergeschikt is aan de Universele Verklaring van de Rechten van het Dier en meent daarom dat het zonder noodzaak doden van elk dier verboden zou moeten worden.

Bij schadebestrijding gaat het om dieren die bijvoorbeeld landbouwschade veroorzaken. In de gemeente worden ganzen voornamelijk aangemerkt als 'schadeveroorzakers'.

De gemeente is van mening dat afschot geen goede methode is om een populatie te beheersen en schade te bestrijden. Een populatie houdt zichzelf in evenwicht, ook zonder inmenging van de mens.

Er is dan wel sprake van fluctuaties: het ene moment zijn er wat meer of minder dieren dan gemiddeld, een paar jaar later komt het aantal weer rond het gemiddelde. Een gebied biedt slechts aan een beperkt aantal dieren voldoende voedsel, water en beschutting. Dit wordt ook wel de "draagkracht" van het gebied genoemd. Zolang de mens hier niet in ingrijpt, bijvoorbeeld door bij te voeren, reguleert een populatie zichzelf.

Er zijn betere methoden dan de jacht om landbouwschade te bestrijden. Denk bijvoorbeeld aan:

- toekennen van andere foerageergebieden
- aanleggen van afrasteringen en wildroosters
- afdekken van een gewas
- spannen van draden
- gebruik van knalapparaten
- afspelen van angstkreten
- inzetten van neproofvogels
- verspreiden van stoffen met een sterke geur die de dieren afschrikt
- weggagen door honden
- onvruchtbaar maken of vervangen van eieren door nepeieren
- dieper en zoveel mogelijk gelijktijdig zaaien

Verkeersveiligheid kan ook een reden zijn om maatregelen te nemen, bijvoorbeeld:

- verlagen van de verkeerssnelheid
- verlagen van begroeiing langs wegen
- plaatsen van reflectoren en waarschuwborden
- geven van voorlichting over het gedrag van dieren
- geleiden van dieren via rasters naar speciale oversteekplaatsen
- het bij de weg vandaan houden door middel van reukstoffen

Actiepunt

De gemeente streeft ernaar om jacht op gronden in eigendom van de gemeente te beëindigen. Reeds afgesloten jachtcontracten worden niet verlengd en er worden geen nieuwe contracten afgesloten.

Actiepunt

De gemeente stimuleert diervriendelijke alternatieven voor de jacht.

Actiepunt

De gemeente overlegt met partners of uiterwaarden als foerageergebied voor ganzen kunnen worden ingericht.

6.2.1 Verantwoordelijkheid voor gewonde (in het wild levende) dieren

De gemeente is op basis van de algemene zorgplicht uit de Wet natuurbescherming verantwoordelijk voor de opvang van gewonde in het wild levende dieren.

Actiepunt

Op de gemeentelijke website komt een lijst van opvangcentra die gewonde in het wild levende dieren mogen verzorgen.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt of de mogelijkheden van vervoer en opvang voldoende zijn om aan haar zorgplicht te voldoen.

6.2.2 Natura 2000-gebieden

De EU heeft het initiatief genomen tot het aanwijzen van Natura 2000-gebieden. Dit omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn. Beide richtlijnen zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet. Natura 2000-gebieden worden door de Rijksoverheid aangewezen aan de hand van een aanwijzingsbesluit. Voor Nederland gaat het om ruim 160 gebieden. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur en bieden een referentiekader voor de beoordeling van projecten en activiteiten en de vergunningverlening. Voor de gemeente betreft dit de uiterwaarden van Rijn en Lek.

Actiepunt

De gemeente doet onderzoek naar de mogelijkheden om (agrarische) gebieden terug te geven aan de natuur.

6.2.3 Amfibieëntrek

De trek van padden, kikkers en salamanders (begin februari tot eind april) heeft bescherming nodig daar waar de trek over de wegen gaat. De gemeente neemt (verkeers-)maatregelen in verband met deze jaarlijkse amfibieëntrek.

Actiepunt

De gemeente brengt in kaart waar binnen de gemeentegrenzen amfibieëntrek plaatsvindt.

De gemeente sluit de wegen waar de trek plaatsvindt af tijdens de amfibieëntrek. Langs belangrijke doorgaande wegen die niet kunnen worden afgesloten worden afrasteringen geplaatst met ingegraven emmers, zodat de dieren regelmatig kunnen worden verzameld en veilig naar de overkant worden gebracht.

7 Beheer openbare ruimte

Bij beheer en inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met in het wild levende dieren. Het openbaar groen is een belangrijk onderdeel van de openbare ruimte. Bij beheer en inrichting worden maatregelen genomen die nodig zijn voor bescherming van dieren die in de openbare ruimte leven. Daar waar dat mogelijk is, zal het beheer worden afgestemd op de natuurontwikkeling en op de bescherming van dieren in hun leefgebieden. In het gemeentelijk Groenbeheerplan liggen de regels rondom beheer en inrichting van het openbaar groen vast.

7.1 Landelijke Wet en Regelgeving

De Wet natuurbescherming is gericht op instandhouding van soorten planten en dieren. In de Wet natuurbescherming staan verbodsbepalingen voor handelingen die nadelig zijn voor beschermde soorten. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is.

7.2 Gemeentelijke mogelijkheden

Het groenbeheerplan voorziet in het regulier onderhoud van openbaar groen.

Actiepunt

De gemeente onderzoekt of het groenbeheerplan voldoende rekening houdt met de bescherming van dieren. Onnodige verstoring van dieren dient te worden voorkomen.

Actiepunt

Via lokale acties betreft de gemeente de inwoners van Buren actief bij het diervriendelijk inrichten, beheren en gebruiken van de buitenruimten in de gemeente.

7.2.1 “Schadelijk” genoemde dieren (plaagdieren)

Geen enkel dier is alleen maar schadelijk. Elk dier heeft een functie in het ecosysteem. Met andere woorden: indien er sprake is van schade, dan dient er eerst gekeken te worden naar alternatieven ter voorkoming van die schade. Als schadelijk aangemerkte ‘plaagdieren’ moeten alleen in uiterste noodzaak worden bestreden met methoden die bij dat specifieke dier het minste leed veroorzaken.

In Nederland wordt een flink aantal dieren grootschalig bestreden omdat ze als schadelijk of hinderlijk zijn aangemerkt. Bijvoorbeeld: mollen, ratten, vossen, muizen, hazen, en ganzen. Jaarlijks sterven meer dan 300.000 muskusratten een gruwelijke dood in een klem of een verdrinkingsval. Enig effect op de veiligheid van dijken is nooit aangetoond.

Actiepunt

De gemeente streeft diervriendelijk faunabeheer na. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met diervriendelijke maatregelen. De ecologische context en de intrinsieke waarde van dieren vormen hierbij het uitgangspunt.

7.2.2 Teruglopende bijstand

Naar schatting is 80% van alle planten op aarde afhankelijk van bestuiving voor voortplanting door de naar schatting twintigduizend bijensoorten die op aarde leven. Veel landbouwgewassen zijn afhankelijk van bestuivende insecten. De bijenvolksterfte is in de afgelopen 10 jaar sterk gestegen.

Actiepunt

De gemeente ondertekent en geeft uitvoering aan het Convenant bijenbescherming van de Bijenstichting en stimuleert andere organisaties en bedrijven dit ook te doen

Actiepunt

De gemeente stimuleert organisaties in de regio om gezamenlijk activiteiten te ontplooiën zoals:

- *zaaien en aanplanten van planten, heesters en bomen die nuttig zijn voor bijen*
- *afschaffen van niet biologische bestrijdingsmiddelen*
- *bouwen en plaatsen van bijenhôtels*
- *inrichten van bijentuinen. Een goed voorbeeld hiervan is o.a. 'Zutphen Bijenstad'.*

7.2.3 Kappen

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd via de Wet natuurbescherming. De broedseizoenen zijn per vogelsoort verschillend. Voor het kappen van bomen kan een kapvergunning nodig zijn. De gemeente heeft in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) de omgang met houtopstanden (waaronder bomen) geregeld. In de APV is een 'Lijst van waardevolle bomen in de gemeente' genoemd, waarin een aantal bomen specifiek worden benoemd. In de APV is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het vellen van houtopstanden (de vroegere 'kapvergunning') geregeld. De invoering en gebruik van de bomenlijst is nog niet geëvalueerd.

Actiepunt

De gemeente evalueert het gebruik van de bomenlijst in relatie tot de bescherming van broedvogels.

Actiepunt

De gemeente organiseert jaarlijks een boomplantdag.

7.2.4 Snoeien

In de Wet natuurbescherming is opgenomen dat de gemeente bij het laten snoeien van bomen en struiken rekening moet houden met de aanwezigheid van dieren. In gebruik zijnde nesten van broedvogels kunnen bijvoorbeeld op een kaart worden aangegeven en bij snoeien worden ontzien. Dit voorkomt dat de nesten door het snoeien worden vernield. In overleg met een deskundige moet worden bepaald tot welke afstand van het nest gewerkt kan worden.

Actiepunt

De gemeente stelt een dierveilig snoeiprotocol op met de tijden en perioden waarbinnen gesnoeid mag worden en de te nemen maatregelen om het vernielen van nesten te voorkomen. De uitvoerder die in opdracht van de gemeente de snoeiwerkzaamheden uitvoert doet dit op basis van het protocol.

7.2.5 Maaien

Bij het laten maaien van wegbermen dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van dieren. In gebruik zijnde nesten van broedvogels kunnen bijvoorbeeld op een kaart worden aangegeven en bij het maaien worden ontzien. Dit voorkomt dat de nesten door het maaien worden vernield, en de dieren verwond raken of gedood worden.

Indien er een situatie ontstaat dat er gedurende het maaien amfibieën tussen het gras aanwezig zijn, dan dient direct het maaien te worden gestaakt en zal in overleg met een deskundige worden bepaald wanneer de werkzaamheden kunnen worden hervat.

Actiepunt

De gemeente stelt een dierveilig maaiprotocol op met de tijden en perioden waarbinnen gemaaid mag worden en de te nemen maatregelen om het vernielen van nesten en het verwonden of doden van dieren te voorkomen. De uitvoerder die in opdracht van de gemeente de maaiwerkzaamheden uitvoert doet dit op basis van het protocol.

7.2.6 Botulisme

Botulisme is een ziekte die de laatste jaren voornamelijk onder watervogels en vissen slachtoffers heeft gemaakt, maar bij mensen sporadisch voor komt. Tijdens zomers waar bij lagere waterstanden zuurstofgebrek ontstaat en botulisme voor kan komen, sterven veel vogels en vissen. Hoewel hieruit nauwelijks directe gevaren voortvloeien voor de mens, moet een verdere verspreiding van de ziekte worden voorkomen. Dode watervogels en vissen zijn een bron van besmetting en moeten worden verwijderd.

Afvoer vindt plaats naar een door de gemeente aangewezen verzamelplaats of destructiebedrijf.

Actiepunt

De gemeente overlegt met het waterschap om het waterpeil in sloten en watergangen hoog genoeg te houden.

7.2.7 Sluizen en gemalen

Sommige vissoorten brengen hun leven deels door in de zeeën en oceanen en deels in zoet binnenwater. Tijdens hun trek komen zij obstakels als stuwen, gemalen, sluizen en

waterkrachtcentrales tegen, waardoor ze niet verder kunnen zwemmen. Mede daardoor worden paling, zalm en steur met uitsterven bedreigd.

Actiepunt

De gemeente zet zich in om vismigratie te bevorderen en om knelpunten op dit punt op te heffen.

7.2.8 Baggeren

De gemeente dient eerst een gedegen onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten om na te gaan of ze een ontheffing aan moet vragen bij het ministerie van Economische Zaken. Op basis van dat onderzoek maakt de gemeente een plan wanneer- en hoe, gebaggerd kan worden.

Actiepunt

De baggerwerkzaamheden worden op een diervriendelijke wijze uitgevoerd. Hiertoe stelt de gemeente een protocol op. Wanneer de gemeente opdracht geeft tot het baggeren of droogleggen van een sloot, verplicht zij de baggeraar preventieve maatregelen te nemen ten behoeve van vissen en andere dieren.

7.2.9 Straatputten

In de gemeente wordt oppervlaktewater veelal afgevoerd via putten. De openingen naar deze putten zijn zo groot dat sommige dieren hier in kunnen vallen. Het gaat dan voornamelijk om de gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en de kleine watersalamander. Stichting Ravon onderzoekt landelijk over welk aantal dierlijke slachtoffers we spreken en op welke manier dit probleem kan worden opgelost. De gemeente werkt ook mee aan dit onderzoek.

Actiepunt

Bij herinrichting van wegen en vervanging van putdeksels worden amfibievriendelijke materialen toegepast.

7.2.10 Verkeer

Voor dieren kan het verkeer een belemmering of een gevaar vormen. De inrichting van de openbare ruimte geschiedt diervriendelijk. Bijvoorbeeld faunatunnels, wildroosters en/of geleidenetten voor amfibieën..

Actiepunt

De gemeente maakt de inrichting van de openbare ruimte diervriendelijker. Bij ontwikkeling van bestemmingsplannen, opstellen van een Milieu Effect Rapportage (MER) en beoordelen van omgevingsvergunningen, wordt veiligheid voor dieren meegewogen.

7.2.11 Bouw

Glas in geluidsschermen en gebouwen is een belangrijke risicofactor voor vogels. Vogels zien transparante of reflecterende ramen niet als een obstakel en kunnen tegen het glas vliegen.

Actiepunt

De gemeente spant zich in om bij bouwprojecten diervriendelijk te bouwen. De checklist Natuurvriendelijk Bouwen van Vogelbescherming Nederland is hierin de leidraad.

7.2.12 Afrasteringen

In het buitengebied en in natuurgebieden vormt de aanwezigheid van prikkeldraad een bedreiging voor dieren.

Hagen van o.a. meidoorn, veldesdoorn, fruitbomen, rozenstruiken en gele kornoelje verfraaien het landschap. Ze vormen daarnaast een soortenrijke biotoop. Als voedselbron en broedplaats voor vogels en insecten zijn ze van levensbelang.

Actiepunt

De gemeente stimuleert het aanplanten van hagen als natuurlijke afscheidingen. Bestaande subsidieregelingen worden onder de aandacht gebracht van de inwoners.

7.2.13 Lichtvervuiling

We spreken van lichtvervuiling als het normale gedrag van vleermuizen, uilen en trekvogels door verlichting negatief wordt beïnvloed. Op plaatsen waar verlichting noodzakelijk is en die zich in het leefgebied van vleermuizen en/of uilen bevindt, kan het best gebruik worden gemaakt van lampen die diervriendelijk zijn. Bijvoorbeeld de batlamp die niet schadelijk is voor vleermuizen.

Actiepunt

- *De gemeente geeft uitvoering aan het plan om lichtvervuiling terug te dringen.*
- *De gemeente stimuleert ondernemers om lichtoverlast op bedrijventerreinen, van kantoorgebouwen en van veestallen te verminderen.*
- *Voor het verlichten van de buitenzijde van gebouwen (gevels, kerktorens, enz.) zal het 'nee, tenzij'- principe gaan gelden.*

Actiepunt

In leefgebieden van vleermuizen en uilen wordt bij de vervanging van lampen onderzocht of toepassing van de batlamp tot de mogelijkheden behoort.

7.2.14 Ballonnen

Ballonnen die buiten worden opgelaten bij speciale gelegenheden, vormen een bedreiging voor dieren en het milieu omdat ze niet afbreekbaar zijn. Vogels (en andere dieren) kunnen de ballonresten aanzien voor voedsel, waardoor de maag van het dier dichtslibt en het dier verhongert. Ook komen er toxische stoffen vrij. Het giftige afval komt vervolgens in onze eigen voedselketen terecht!

Actiepunt

De gemeente verbiedt het gebruik van ballonnen.

7.2.15 Vuurwerk en carbid schieten

Vuurwerk afsteken en carbid schieten is slecht voor het milieu en gevaarlijk voor mens en dier. Het is mogelijk om plaatsen aan te wijzen waar geen vuurwerk mag worden afgestoken.

Omdat carbid geen vuurwerk in de zin van het Vuurwerkbesluit is, valt het afsteken daarvan niet onder het Vuurwerkbesluit. Hieruit volgt dat in gemeentelijke verordeningen regels kunnen worden gesteld.

Actiepunt

De gemeente zet zich via de VNG landelijk in voor een vuurwerkverbod. Zolang dat niet haalbaar is worden vuurwerkvrije gebieden ingesteld.

Actiepunt

Vuurwerk afsteken en carbid schieten in de nabijheid van dierenasielen, boerderijen en andere plaatsen waar veel dieren leven, wordt verboden. De gemeente neemt hiertoe regels op in de APV.

7.2.16 Extreme weersomstandigheden

Door herinrichting van het landschap (ruimte voor de rivier) komen gebieden bij hoge waterstanden geïsoleerd te liggen. Dieren komen dan op terpen en eilanden vast te zitten en krijgen het moeilijk om te overleven door voedselgebrek en kans op verdrinking.

Actiepunt

De gemeente neemt maatregelen om inrichting van de openbare ruimte diervriendelijker te maken. Bij ontwikkelen van bestemmingsplannen, opstellen van een Milieu Effect Rapportage (MER) en beoordelen van omgevingsvergunningen wordt het belang van veiligheid voor dieren meegewogen.

7.2.17 Windturbines

Windmolens vormen een schone bron van energie. De inpassing van deze windturbines dient met veel oog voor natuur en dieren te gebeuren. Vooral vleermuizen en vogels kunnen hinder ondervinden van windturbines. Een zeer langzaam draaiende molen veroorzaakt slachtoffers. Vogelbescherming Nederland heeft een windmolenrisicokaart ontwikkeld. Hier zijn diverse risicofactoren voor vogels in verwerkt.

Actiepunt:

Bekeken moet worden hoe door landschapsbeheer en inrichting van de openbare ruimte rondom de windmolens het aantal dierlijke slachtoffers kan worden teruggedrongen. Hiervoor wordt de windmolenrisicokaart van de Vogelbescherming Nederland gebruikt.

8 Gebruik van dieren voor vermaak, sport en educatie

Bij bepaalde vormen van vrijetijdsbesteding spelen dieren een belangrijke rol. Gezondheid en welzijn van dieren zijn vaak in het geding bij gebruik van dieren voor vermaak. De gemeente vindt dierenwelzijn belangrijker dan het vermaak waarin dieren een rol spelen. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke mogelijkheden de gemeente heeft en wil inzetten en welke landelijke wetten hiervoor gelden.

8.1 Landelijke Wet en Regelgeving

Evenementen met dieren kunnen niet zomaar gehouden worden. Er bestaan verschillende wetten die gemeenten een taak geven in het regelen van het welzijn van dieren voor vrijetijdsbestedingen.

In de eerste plaats geldt de Wet Dieren. Deze wet bepaalt dat de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen beperkt zijn. De Wet Dieren stelt strikte beperkingen aan de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen en wedstrijden. Het gaat hierbij om twee soorten bepalingen:

- In de eerste plaats zijn er algemene regels met het oog op de bescherming van de gezondheid en het welzijn van dieren, bijvoorbeeld het verbod om een dier onnodig pijn te doen of letsel toe te brengen, zijn gezondheid of welzijn te beschadigen en het verbod om dieren de nodige verzorging te onthouden.
- Daarnaast zijn er voorschriften die specifiek betrekking hebben op evenementen met dieren. Zo is het verboden om dieren als prijs, beloning of gift uit te geven. Verder is er in de Wet Dieren een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur opgenomen die nog niet van kracht zijn, zoals het verbod op wedstrijden met dieren waarbij de snelheid of kracht van dieren wordt beproefd. Ook is er een artikel dat regels stelt ten aanzien van het tonen van dieren wegens recreatieve, sportieve of opvoedkundige doeleinden. Circussen met dieren vallen hier bijvoorbeeld onder.

8.2 Gemeentelijke mogelijkheden

De gemeente heeft een sturende en regisserende rol met betrekking tot het gebruik van dieren voor vermaak, sport en educatie. Door het wel of niet verlenen van vergunningen en handhaving van wet- en regelgeving laat zij weten wat wel of niet kan, mag of moet. Waar nieuw beleid gewenst is, wordt dit opgenomen als een actiepoint

8.2.1 Hengelsport

Vissen zijn gewervelde dieren. De bouw en de werking van hun zintuigen zijn te vergelijken met die van de andere gewervelde dieren. Wetenschappers onderschrijven nieuwe inzichten waaruit blijkt dat vissen pijn ervaren. Om die reden wil de gemeente het vissen zoveel mogelijk ontmoedigen en viswedstrijden waar mogelijk verbieden, in ieder geval in gemeentelijke wateren.

Actiepoint

De gemeente stopt met het verlenen van vergunningen om te vissen in gemeentelijk water.

Actiepoint

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om het vissen zoveel mogelijk ontmoedigen en viswedstrijden waar mogelijk verbieden, in ieder geval in gemeentelijke wateren.

Actiepoint

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om bij aanpassingen van bestemmingsplannen het opzetten en uitbreiden van visvijvers voor recreatief gebruik tegen te gaan.

Actiepoint

De gemeente ontmoedigt lessen en voorlichting op scholen die sportvisserij promoten.

8.2.2 Duivensport

Bij duivensport is het geen uitzondering dat veel duiven tijdens een wedstrijd sterven als gevolg van uitputting. Bij duivenmelkers is het gebruikelijk om de niet prijswinnende duiven te doden.

Actiepunt

De gemeente ontmoedigt het houden van duiven die worden gebruikt voor wedstrijd sport en het houden van wedstrijden met duiven.

8.2.3 Jaarmarkten

Op jaarmarkten worden regelmatig levende dieren gebruikt. Voor deze dieren is het niet mogelijk zich op een natuurlijke wijze te gedragen. Ook het transport, de aanwezigheid van muziek, veel mensen, drukte en lawaai is een grote stressfactor voor de dieren. Bovendien is de veiligheid voor de dieren niet gewaarborgd.

De tijdsduur die bijvoorbeeld paarden doorbrengen op een jaarmarkt is te lang. Vaak staan de paarden urenlang zij aan zij aangebonden. Paardenmarkten hebben economisch gezien geen betekenis meer en worden voornamelijk gebruikt om een lokale braderie of plaatselijke jaarmarkt "op te leuken".

Actiepunt

De gemeente stelt bij het verlenen van een vergunning voor evenementen zoals jaarmarkten en braderieën als voorwaarde dat er geen dieren worden verhandeld, gebruikt, tentoongesteld of in hun natuurlijke gedrag worden belemmerd.

8.2.4 Dieren op Kinderboerderijen

Kinderboerderijen kunnen pas een goede educatieve functie vervullen als kinderen er kunnen leren hoe ze met dieren moeten omgaan. Daarbij moet het welzijn van de dieren voorop staan.

- dieren worden zoveel mogelijk via aanschaf verworven
- er worden alleen nieuwe dieren geboren als er plek voor hen is op de kinderboerderij
- dieren die op de kinderboerderij worden geboren moeten niet worden afgevoerd om te worden geslacht, verkocht of verhandeld
- dieren worden gehuisvest conform hun natuurlijke behoeftes en leefomgeving
- sociale dieren moeten met meerdere soortgenoten gehuisvest worden
- dieren worden in hun waarde gelaten
- maatregelen worden genomen om vervetting tegen te gaan
- weiden en knuffelhoeken zijn slechts voor publiek toegankelijk indien adequaat toezicht aanwezig is
- er wordt niet gezeuld met dieren naar zorginstellingen
- zieke dieren worden in principe niet vervoerd
- dieren blijven op de boerderij tenzij het welzijn van het dier dit niet toelaat
- dieren moeten oud mogen worden op de kinderboerderij

8.2.5 Zorgboerderijen

Een zorgboerderij is een agrarisch bedrijf waar mensen met een zorg- of hulpvraag een waardevolle dagtaak vinden. Daarbij is het wel van belang dat het welzijn van de dieren op de zorgboerderij gegarandeerd blijft. Dieren mogen niet te veel werk krijgen of overbelast worden en bovendien niet uitsluitend voor werk worden gehouden.

8.2.6 Therapeutisch gebruik van dieren

In de zorgsector worden dieren steeds vaker ingezet. Ze kunnen mensen met een beperking gelukkige momenten bezorgen. De therapie vindt meestal plaats bij maneges, (kinder)boerderijen en dierentuinen. Ook worden dieren naar de instellingen zoals verzorgingstehuizen gebracht. Dieren mogen geen stress of andere nadelen ondervinden door de therapie waarvoor zij worden ingezet.

Actiepunt

Het vervoer van dieren naar mensen t.b.v. therapeutisch gebruik wordt ontmoedigd. Indien mogelijk worden de mensen naar de dieren gebracht.

8.2.7 Dieren als attractie

8.2.7.1 Dieren in circussen

Dieren in circussen kunnen hun normale gedragspatroon niet uitvoeren. Veel dieren worden gehuisvest in een te krappe omgeving, die niet voldoet aan de natuurlijke behoeften. Verveling, stereotiep gedrag, apathie en zelfverwonding zijn de meest voorkomende gedragsstoornissen bij circusdieren. Gebleken is dat ook het transport van circusdieren vaak te wensen over laat.

Actiepunt

De gemeente voert een voorkeursbeleid voor het verlenen van vergunningen aan circussen waarbij geen dieren worden ingezet.

8.2.7.2 Dieren in kerststallen en reizende kinderboerderijen

In kerststallen worden regelmatig levende dieren gebruikt. Daarnaast zijn er reizende kinderboerderijen die bijvoorbeeld tijdens evenementen worden ingezet. Voor deze dieren is het niet mogelijk zich op een natuurlijke wijze te gedragen door het soms dagelijkse transport, de aanwezigheid van muziek, veel mensen, drukte en lawaai. Dit is een grote stressfactor voor de dieren. Bovendien is de veiligheid voor de dieren niet gewaarborgd.

Actiepunt

De gemeente stelt bij het verlenen van een vergunning voor kerststallen en evenementen als voorwaarde dat geen dieren worden gebruikt.

8.2.7.3 Roofvogelshows

Roofvogels zijn niet geschikt als huisdier, voor sportieve en educatieve doeleinden. Tijdens diverse evenementen worden roofvogelshows gegeven door valkeniers. Het transport en huisvesting van deze vogels veroorzaakt stress. Voor deze dieren is het niet mogelijk hun natuurlijke gedrag te vertonen.

Actiepunt

De gemeente verleent geen vergunningen voor het houden van evenementen waarbij roofvogels worden ingezet.

8.2.7.4 Verhuur van dieren

Voor veel activiteiten zijn dieren te huur. Het transport en huisvesting van deze dieren veroorzaakt veel stress. Voor deze dieren is het niet mogelijk hun natuurlijke gedrag te vertonen. Het verhuren van dieren getuigt bovendien van weinig respect voor de intrinsieke waarde van het dier.

Actiepunt

De gemeente verleent geen vergunningen voor het inzetten of huren van dieren bij evenementen. De gemeente huurt zelf geen dieren in voor activiteiten.

9 Voorlichting

De gemeente rekent het tot haar taak de inwoners bewust te maken van dierenwelzijn. Een van de belangrijkste instrumenten voor de gemeente – vanuit de wettelijk taken en vanuit de regisserende rol – is het hebben en het uitdragen van een dierenwelzijnsbeleid door middel van goede voorlichting en communicatie. Hiermee levert de gemeente een bijdrage aan het welzijn van alle dieren in gemeente.

Actiepunt

De gemeente geeft voorlichting over:

- *gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid*
- *rechten en plichten met betrekking tot het houden van dieren*
- *nut en noodzaak van het chippen van gezelschapsdieren*
- *nut en noodzaak van castreren en steriliseren van katten die buiten komen*
- *in het wild levende dieren*
- *wat te doen met gevonden (zwerf)dieren*
- *hoe overlast van dieren te voorkomen door preventiemaatregelen*
- *de voordelen van vegetarische en veganistische leefwijzen*